

Az írat elektronikus írással készített másként

2020 JÚL 27.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 75.	
FOLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:.....	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2020 JÚL 27.

Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. tv. (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján a Kúria Pfv.III.21.573/2018/11. számú ítéletével szemben – ideértve az abban felülvizsgált Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.047/2018/7/II. számú jogerős ítéletét és a Fővárosi Törvényszék 122.P.25.278/2010/155. számú elsőfokú ítéletét – az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő, mivel álláspontja szerint a hivatkozott ítéletek mindegyike sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított, tisztességes eljáráshoz való jogát.

I. A beadvány befogadhatósága

1. Az alkotmányjogi panasz jogalapját az Alaptörvény és az Abtv. biztosítja az alábbiak szerint:

Alaptörvény 24. cikk

(...)

(2) Az Alkotmánybíróság

(...)

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.

Abtv. 27. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet,

a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,

b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy

c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

2. Az indítványozó annak a pernek a felperese volt, amelyben a Fővárosi Törvényszék 122.P.25.278/2010/155. számú elsőfokú ítélete (a továbbiakban: panaszolt elsőfokú

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 1 3 3 9 - 0 / 2020
Érkezett:	2020 AUG 0 3.
Feladvány:	1
Melléklet:	17 db

ítélet), a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.047/2018/7/II. számú jogerős másodfokú ítélete (a továbbiakban: panaszolt másodfokú ítélet), s a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.573/2018/11. számú ítélete (a továbbiakban: a Kúria panaszolt ítélete) született, ennél fogva az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján érintettsége fennáll. Az indítványozó a panaszolt elsőfokú ítélettel szemben a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló okból is fellebbezett, s ugyanezen indok szerepel a panaszolt másodfokú ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében is, következésképpen az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában írt feltételnek megfelel {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [9]}.

3. Az indítványozó továbbá állítja, és egyben fentebb megjelölte, hogy a panaszolt ítéletek a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben biztosított jogát sértik, mely okból kifolyólag álláspontja szerint az alaptörvény-ellenesség fennáll; ez okból – alább részletezve – kifejezett kérelmet terjeszt elő a sérelmezett bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozóan (ld. lent IV. rész). Ennél fogva az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és az Abtv. 52. § (1) bekezdésében előírt feltételek is teljesülnek.

4. A befogadhatóság további feltételei az alábbiak:

Abtv. 29. § Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

Abtv. 30. § (1) Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül [...] lehet írásban benyújtani.

5. Tekintettel arra, hogy a Kúria panaszolt ítélete az indítványozó jogi képviselője részére 2020. május 27-én került kézbesítésre, így a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére törvényes határidőben kerül sor. Az Abtv. 29. §-ban írt befogadhatósági feltételek fennálltát az indítványozó a lenti II. és III. részekben kifejtett érveivel igazolja. Úgy véli, hogy a panaszolt ítéletek által olyan alapjogi sérelmet szenvedett el, aminek következtében az Abtv. 27. § szerinti eljárás kezdeményezésének lehetősége egyéb jogorvoslat hiányában megnyílt.

II. Tényállás

6. Az indítványozó 1996. július 15-én [REDACTED] [REDACTED] társasház alagsorában lévő 1. szám alatti lakást, édesanyja haszonélvezeti jogával terhelten. Az épületen 1984-ben, amikor az még állami tulajdonban és a Főváros II. Kerületi Tanácsa kezelésében állt, felújítási munkákat végeztek, amelynek során a

tetőszerkezetet lebontották és új magastető került kiépítésre, az épületet bekapcsolták a fővárosi közműhálózatba, és gépészeti alapvezeték felújításra is sor került. Ekkor alakítottak ki a hivatkozott alagsori lakásban fürdőszobát olyan módon, hogy a fürdőszobai padlóösszefolyóhoz, a vizes berendezésekhez csatlakozó ágvezetékeket a társasház közös tulajdonában lévő, a lakás alatt futó alapvezetékre közvetlenül, visszatárlási védelem nélkül kötötték rá. Az alapvezeték ahhoz az ejtővezetékhez kapcsolódik, amelybe az alperesi társasház pernyertessége érdekében beavatkozó (későbbi II. r. alperes) tulajdonában álló lakás mosogatója, valamint a fölötte lévő lakás csatornavezetékei egyidejűleg lettek bekötve.

7. Az indítványozó fürdőszobájának összefolyójából 1997. júliusától többször nagymennyiségű szennyvíz öntötte el a fürdőszobát. Az indítványozó a problémát jelezte a közös képviselőnek és a hiba okának feltárására szakértőt kért fel, majd megkísérelte a hiba kijavítását, azonban az eredménytelen maradt, 2002-ben és 2003-ban újabb szennyvízbetörés történt. Az indítványozó folyamatosan kérte a társasház közreműködését a probléma elhárítására, de legalább is próbált közgyűlési felhatalmazást kérni, hogy a közös tulajdonú csatornarendszer hibáját kijavíttathassa. Az indítványozó tulajdoni hányada nem volt elégséges társasházi közgyűlés összehívására, a társasház pedig a kérdést soha nem tűzte napirendre, a közös tulajdonban lévő alapvezeték cseréjét és a hiba kijavítási költségéhez való hozzájárulást megtagadta.

8. Erre tekintettel az indítványozó kártérítés iránt pert indított a társasház ellen a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság előtt. Az elsőfokú bíróság az ügyben 2005. április 11-én meghozott 19.P.II.23.899/2003/44. számú közbenső ítéletében (a továbbiakban: elsőfokú közbenső ítélet) megállapította, hogy az *alperesi társasház kártérítési felelőssége fennáll* a felperest (indítványozót) ért azon károkért, amelyek a felperes (indítványozó) tulajdonában álló, az alperesi társasházban alagsor 1. szám alatt található lakó lakásának, az alperesi társasház közös tulajdonában álló víz- és csatornarendszer hibájával okozati összefüggésben történt elöntése miatt keletkeztek. Megállapította továbbá, hogy az alperesi társasház köteles a felperesi (indítványozói) lakás további elöntésének megelőzése érdekében szükséges, az alperesi közös tulajdonban álló épületrészeket érintő, a perben további bizonyítás során meghatározása kerülő munkálatok elvégzésére.

9. Az elsőfokú közbenső ítéletében a bíróság megállapította, hogy a lakás elöntésének oka a nem előre látó, gondatlan építkezés a ház alagsorában, ahol a szint helyzet nem tett soha lehetővé veszélytelen fürdőszoba-kialakítást, s a felperes (indítványozó) már azután érkezett a házba, amikor már léteztek ezek a bizonyos vizes helyiségek az alagsori lakásban. A szakvélemény alapján rögzítette, hogy a rendszerben található hiba többértű:

- nem megfelelő lejtésű a csatornaszakasz,

- a nem megfelelő műszaki megoldásként kialakított angol akna vizét szállító cső a felperesi (indítványozói) lakásból kivezető, rossz lejtésű csatornára került rácsatlakoztatása,
- az elöntés veszély kiküszöbölését nem tartalmazó (=visszatorlási védelem nélküli) szennyvízelvezetési megoldás.

Az elsőfokú közbenső ítélet rögzíti azt is, hogy a felek által „örökölt” *probléma az alperesi (társasházi) közös tulajdonban álló víz- és csatornaszakasz hibájával áll okozati összefüggésben*. Mivel a probléma a közös tulajdont érinti, az alperesi társasháznak felperesi (indítványozói) felhívásokra figyelemmel *kötelessége lett volna a hiba okának megállapítása érdekében a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni, és a hibát orvosolni*, e kötelességének azonban nem tett eleget (*ibid*, 11-12. o.).

10. Az alperes és az oldalán beavatkozó szomszéd fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2006. március 21-én kelt 41.Pf.25.403/2005/6. számú jogerős, az elsőfokú közbenső ítéletet helybenhagyó ítéletének (a továbbiakban: jogerős közbenső ítélet) indokolásában megállapította, hogy *a károsodás az alperesi tulajdonban lévő csatornaszakasz hibájával áll okozati összefüggésben* és az alperes az *együttműködési kötelezettségének nem tett eleget*; a kártérítési felelősség alól magát kimenteni nem tudta, ezért a kártérítési felelőssége megállapítható volt a perben.

11. A jogerős közbenső ítélet meghozatalát követően folytatódó peres eljárásban a közbenső ítélettel megállapított hiba kijavítási módjának megállapítása érdekében kirendelt [REDACTED] igazságügyi szakértő szakvéleményére tekintettel az alperesi társasház perújítási kérelmet terjesztett elő figyelemmel arra, hogy a szakértő szerint az elöntést *nem a társasház közös tulajdonában álló alapvezeték hibája okozta*, továbbá az alapvezeték átalakításával a probléma nem is orvosolható.

12. Az elsőfokon eljáró Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 4.P.21.741/2007/6. számú ítéletében az alapügyben hozott elsőfokú közbenső ítéletet hatályában fenntartotta. Ezen elsőfokú, a perújítást elutasító ítéletet azonban a másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság az 52.Pf.637.283/2007/2. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a perújítás újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította a két szakértői vélemény ellentmondásainak feloldása érdekében.

13. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a két szakértőt együttesen meghallgatta, majd a 2008. május 20-án meghozott 18.P.21.738/2008/5. számú ítéletében (a továbbiakban: elsőfokú perújítási ítélet) az elsőfokú közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte és megállapította, hogy *az alperesi társasház kártérítési felelőssége a bekövetkezett kár 50%-ának erejéig áll fenn* a felperest (indítványozót) ért azon károk vonatkozásában, amelyek

a felperes (indítványozó) tulajdonában álló, az alperesi társasház alagsor 1. szám alatt található lakásnak az alperesi társasház *közös tulajdonában álló csatornarendszerből eredő elöntések miatt* keletkeztek. Megállapította továbbá, hogy az alperesi társasház a felperessel (indítványozóval) együttműködve köteles a felperesi (indítványozói) lakás további elöntésének megelőzése érdekében szükséges, az alperesi társasház közös tulajdonában álló épületrészeket érintő, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] szakértő 2006. december 6-án kelt szakvéleményében szereplő munkálatok elvégzésére a közös tulajdonban álló épületrészeket érintő munkák költségeinek 1/2-ed arányú viselése mellett (*ibid*, 1. o.). Az elsőfokú perújítási ítélet indokolása szerint bizonyított, hogy *a hiba kiinduló oka a fürdőszoba csatornavezetékeinek szakszerűtlen bekötése, azaz a felperes (indítványozó) jogelődjének jogellenes magatartása volt, így a lakás elöntését okozó hiba kialakulása a felperes (indítványozó) terhére esik*. Ezt a perben meghallgatott két szakértő ([REDACTED] [REDACTED]) tárgyaláson tett – álláspontja szerint – egybehangzó azon nyilatkozatára alapozta, miszerint a hiba kialakulása alapvetően arra vezethető vissza, hogy a perújított felperes (indítványozó) jogelődje – még feltehetően a II. ker. Tanács – a felperesi fürdőszobát szakszerűtlenül alakította ki, illetőleg a fürdőszoba csatornavezetékét szakszerűtlenül kötötte be a perújító alperesi társasház tulajdonában lévő, korábban hibátlanul funkcionáló közös alapvezetékbe. Megállapította azt is, hogy a műszaki probléma megoldása csak a felek együttműködésével oldható meg, az alperesi társasház együttműködési kötelezettségének elmulasztása a kár elhárítása szempontjából azonban nem tekinthető irrelevánsnak. Terhére esik ezért a bekövetkezett kárnak az a része, amely amiatt következett be, hogy az alperesi társasház hosszú időn keresztül akadályozta a lakás használhatatlanná válását okozó hiba időbeni kijavítását. Mindezek miatt az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezése mellett 50-50%-os mértékű kárfelelősségét állapította meg és rendelkezett a felek együttműködési körébe eső kötelezettségekről (*ibid*, 4. o.).

14. A peres felek ellentétes irányú, valamint a beavatkozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2009. április 3-án meghozott 53.Pf.636.321/2008/2. számú ítéletében (a továbbiakban: másodfokú perújítási ítélet) az elsőfokú perújítási ítéletet megváltoztatta, és az elsőfokú közbenső ítéletet teljes terjedelmében hatályon kívül helyezte és az indítványozó kártérítés iránti keresetét elutasította. A másodfokú ítélet indokolása szerint a perújításnak volt alapja, [REDACTED] [REDACTED] szakvéleménye alapján megállapítható ugyanis, hogy *a károsodás bekövetkezése nem a közös tulajdonban lévő vezetékszakas hibájára vezethető vissza, hanem a felperes (indítványozó) lakásából kijövő vezetéknek a társasház közös vezetékére való rácsatlakozásra*, amely miatt az alperesi társasház kártérítési felelősség nem terheli. A másodfokú bíróság szerint a Ptk. 4. §-ának megsértése sem állapítható meg. A hiba feltárása és kijavítása ugyanis a felperes (indítványozó) lakásában megoldható, e körben a társasháznak nem volt olyan kötelezettsége, amelyet megszegett volna (*ibid*, 4-5. o.).

15. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a 2010. február 17-én kelt Pfv.III.21.667/2009/6. számú ítéletével (a továbbiakban: Legfelsőbb Bíróság perújítási ítélete) a Fővárosi Bíróság 53.Pf.636.321/2008/2. számú ítéletét (a másodfokú perújítási ítéletet) hatályon kívül helyezte és a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 18. P.21.738/2008/5. számú ítéletét (az elsőfokú perújítási ítéletet) megváltoztatta, és a perújítási kérelmet elutasította. A felülvizsgálati kérelmet ugyanis az alábbiak szerint találta alaposnak. Az alapperben a felperes (indítványozó) keresetében meghatározott összegű kártérítés megfizetésére, valamint bizonyos munkálatok elvégzésére kérte az alperesi társasház kötelezését. A kettős tartalmú kereset elbírálása körében hozott *közbenső ítélet egyrészt megállapította*

- az egyes károkért az alperes kártérítési felelősségét,
- másrészt pedig az alperes kötelezettségét a további bizonyítás során meghatározásra kerülő munkálatok elvégzésére (*ibid*, 5. o.).

16. A Legfelsőbb Bíróság hangsúlyozta, hogy a közbenső ítélet jogerőre emelkedett, az ezzel szemben rendkívüli perorvoslatként előterjesztett perújítás a jogerős döntés ténybeli hibája orvoslására szolgálhat. Perújítási okként az alperesi társasház a jogerős közbenső ítéletet követően folytatódó peres eljárásban [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zsáügyi szakértő által előterjesztett szakvéleményt, illetve annak egyes megállapításait jelölte meg. Az adott esetben a perújítás alapja új bizonyíték, illetőleg a jogerős közbenső ítéletet követően keletkezett szakértői vélemény, amelyet a bíróság az alapperben nyilvánvalóan figyelembe nem vehetett. Az újabb szakértői vélemény is lehet perújítás alapja, azonban szigorú feltételek mellett. Az újabb szakértői vélemény akkor lehet perújítási ok, ha az részben vagy egészben új tényekből való következtetésen alapszik, vagy ha az alapperben rendelkezésre álló tények felhasználásával mutatja ki az alapperben eljáró szakértő ténybeli vagy szakkérdésben való tévedését. Az adott esetben azonban a felsorolt feltételek egyike sem állt fenn. Az [REDACTED] [REDACTED] által készített szakvélemény nem új tényekből következtetett, és sem ténybeli, sem szakkérdésbeli tévedését nem mutatta ki az alapügyben beszerzett szakértői véleménynek. A szakértőnek *nem a kijavítás okáról*, hanem a *kijavítás módjáról* kellett nyilatkoznia, és a helyszínen nem is járt. Megállapításai ugyanazokon a tényeken alapultak, mint amelyeket az alapügyben eljáró igazságügyi szakértő is figyelembe vett, és nincs szó arról, hogy az alapszakvélemény tévedését az újabb szakvélemény bizonyította volna. Mindezekből tehát az következik, hogy a perújítási eljárásban **a bíróság az ügyben perújítási ok nélkül ismételten a keresetről döntött és nem a perújításról**, holott a perújítási kérelem elbírálása során nem a korábbi jogerős ítélettel (közbenső ítélettel) érintett keresetet kellett újra elbírálni, hanem a perújítási kérelem felől kellett döntenie (*ibid*, 6. o.).

17. Miután az ügyben keletkezett döntés anyagi jogerővel bír és a perújítás rendkívüli perorvoslat, amely csak a jogszabályban írt feltételek fennállása esetén terjeszthető elő, a feltételek fennállásának hiányában hozott perújítási döntés jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a perújítási kérelmet elutasította. E döntésnek nem volt akadálya, mert az eljárási szabály megsértésére a felperes (indítványozó) már korábban is hivatkozott a hatályon kívül helyezést követően meghozott elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében. A perújítási kérelem elutasítása folytán a kereset elbírálására a továbbiakban a 19. P.23.899/2003. számú peres eljárásban hozott jogerős közbenső ítélet az irányadó (*ibid*, 6-7. o.).

18. A folytatódó kártérítési perben az indítványozó módosított keresetében kérte az alperesi társasház kötelezését a csatornarendszer átalakításához, valamint az ingatlanán ezzel összefüggésben elvégzendő felújítási munkálatok elvégzésére, továbbá a csatornarendszer hibájával összefüggő – a 2003-as perindítás óta kumulálódó – több, mint 18 millió forintot kitevő kárai és annak késedelmi kamatai megtérítésére.

19. A Fővárosi Törvényszék a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletét hét és fél évvel követően (!), 2017. október 20-án kihirdetett 122.P.25.278/2010/155. sorszámú ítéletében (panaszolt elsőfokú ítélet) kötelezte egyrészt az alperesi társasházat, hogy az indítványozó alagsori lakása és a társasház lefolyórendszerét az ejtő,- és alapvezetékek felújításával válassza szét, másrészt a II. r. alperest (korábban az alperesi társasház oldalán beavatkozó szomszéd), hogy az indítványozó lakásába a felső szintekről érkező ejtőcső, konyháján keresztül történő vízszintes elvezetését szüntesse meg, és az eredeti állapot helyreállításához szükséges vízvezetékszerelési és kőműves munkákat végezze el. Az alpereseket az indítványozóval szemben mindösszesen alig 543 ezer Ft megtérítésére kötelezte, ezt meghaladóan felperes (indítványozó) keresetét elutasította, és összesen több, mint 2 millió forint perköltség, illetve peres illeték megfizetésére kötelezte az indítványozót.

20. A panaszolt elsőfokú ítélet rögzíti, hogy amennyiben a közbenső ítélet a károkozó meghatározott kár fennállásáért való felelősségét megállapítja, azt a felperes és az I. r. alperes jogviszonyában utóbb vitatni már nem lehet (*ibid*, 7. o.). A kártérítési felelősség körében ugyanakkor az elsőfokú bíróság mégis úgy foglalt állást, hogy a jogerős közbenső ítélet csakis úgy értelmezhető, hogy csak azokért a későbbi bizonyítás során meghatározandó károkért kell az alperesi társasháznak helytállnia, amelyek a társasház tulajdonában lévő vezetékek hibájából erednek. Ez azt jelenti a bíróság szerint, hogy a *kárfelelősség tárgyában a felek közötti jogvita jogalapját a közbenső ítélet teljes mértékben nem bírálta el*. A közbenső ítélet csupán a felperes által eredetileg megjelölt kártételek, így a [REDACTED] [REDACTED] tarozás, az alagsori lakás helyreállítási költsége, és a

██████████ akvélemény alapján felmerült károkra vonatkozhat, továbbá az utóbbi már perköltséggént érvényesített gumicsizma megvásárlásával keletkezett költségekre terjedhet ki. Az utóbb előterjesztett kárigények, így az elmaradt jövedelem (bérleti díj), az ingóságokban bekövetkezett kár, valamint a csatornarendszer tisztításával felmerült költségekből eredő kár címén érvényesített igényre a közbenső ítélet jogereje nem hat ki, ezért valamennyi ilyen kártétel tekintetében vizsgálta, hogy a felperest (indítványozót) ért, a lakás perindítást megelőzően és a per során történő elöntésekből fakadó károk a társasházi tulajdonban álló vezetékek hibájával összefüggésben keletkeztek-e. ██████████

██████████ jogügyi szakértőknek a sikertelen perújítási eljárásban beszerzett véleménye alapján azt állapította meg, hogy az alagsori lakás elöntések **oka nem a közös tulajdonban lévő vezetékszakasz hibája, hanem annak a szabálytalan rácsatlakoztatása társasházi alapvezetésekre.** A szakszerűtlen rácsatlakozás miatt alperesi társasházat kártérítési felelősség nem terheli (*ibid*, 9. o.).

21. A panaszolt elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt, melyben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, mert a közbenső ítéletben már jogerősen elbírált kérdésekben döntött ismételten. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság PK.195. számú állásfoglalására, amely szerint, ha a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, és a bíróság *a jog fennállását* előzetesen közbenső ítélettel állapítja meg, a közbenső ítélettől utóbb akkor sem térhet el, ha a követelés összegének (mennyiségének) megállapítása iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga erre alapot adna. A jogerős közbenső ítélethez anyagi jogerő [régi Pp. 229. § (1) bek.] fűződik, s ezért azt csak perújítási kérelemmel vagy törvényességi óvánal lehet megtámadni. A közbenső ítélettel jogerősen elbírált jogalapot, a felek egymás között ismételten vitássá nem tehetik, az elsőfokú bíróság, az okozati összefüggésnek a fennállását már nem vizsgálhatta volna.

22. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítélőtábla a 2018. május 9-én meghozott 3.Pf.20.047/2018/7/II. számú ítéletében (panaszolt másodfokú ítélet) kis részében megváltoztatva az alperesi társasház által az indítványozónak fizetendő kártérítés mértékét 765.544 Ft-tal felemelte, ennek megfelelően az indítványozó által fizetendő perköltség és illeték mértékét némileg korrigálta, ugyanakkor további közel 1,8 millió Ft másodfokú illeték és perköltség megfizetésére kötelezte; egyebekben a panaszolt elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

23. A panaszolt másodfokú ítélet indokolása szerint a felperes (indítványozó) elutasított kárigénye tekintetében az Ítélőtábla azt vizsgálta, hogy az egyes kártételekre kiterjed-e a közbenső ítélet jogereje vagy sem. Azt állapította, meg hogy a közbenső ítélet jogerőre kiterjed a közbenső ítélet meghozataláig előterjesztett kártételekre, illetve azoknak a kereset felemeléssel érintett részére, így ezen tételek tekintetében már csak a felperest

ért kár mértékének (összagszerűségének) vizsgálatára terjedhetett ki az eljárás (*ibid*, 7-8. o.). Megítélése szerint ugyanakkor az indítványozó fellebbezése nem volt alapos a *közbenső ítélet meghozatalát követően előterjesztett károkra*: elmaradt jövedelem, ingóságokban bekövetkezett kár, valamint a csatornarendszer tisztításával felmerült költségekből eredő kár címén érvényesített igények. Az Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének ezen részét tehát annak helyes indokai alapján hagyta helyben. Kiemelte, hogy a jogerős közbenső ítélettel elbírált kereseti kérelem *ténybeli alapja* nem változtatható meg, a jogerőhatás ugyanis a jogosultat is köti, ezért az új tény előadásával sem teheti vitássá, hogy a károkozó mely jogellenes magatartásából eredően milyen természetű kára keletkezett. Az elmaradt jövedelem, az ingókra és a csatornarendszer tisztításával összefüggésben felmerült kár olyan *új ténybeli alapokon* nyugvó kár elem, amelyet az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében még nem bírált el. Közbenső ítéletből nem volt megállapítható, hogy ezen károk tekintetében az alperesi társasház károkozó jogellenes magatartása miből állt, illetve, hogy az okozati összefüggésben áll a felperest (indítványozót) ért kár és az alperes jogellenes magatartása között (*ibid*, 10. o.).

24. Az Ítélet tábla szerint tehát nem követett el jogszabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor a közbenső ítélet meghozatalát követően előterjesztett károk körében *vizsgálta a jogalapot*, azt, hogy az alperesi társasház fejtette-e ki jogellenes magatartást és ezzel okozati összefüggésben merült-e fel a felperesnek (indítványozónak) kára (*ibid*, 10-11. o.). Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a [REDACTED] *szakértők együttes előadása* alapján, hogy a felperest ért kár oka az alagsori lakás szabálytalan rácsatlakoztatása társasházi alapvezetékre. Az Ítélet tábla is arra hivatkozott, hogy a két szakértőt a perújítási eljárás során a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság együttesen hallgatta meg, s nyilatkozatuk szerint a hiba arra vezethető vissza, hogy a felperes (indítványozó) lakásból kijövő vezetékeket nem lett volna szabad rácsatlakoztatni a társasház közös vezetékére. A szakértők szerint a társasház legfeljebb annyit tehetett volna hiba kialakulásának elkerülése érdekében, hogy megpróbálja megakadályozni a rákötést, esetleg szakértőt lehetett volna felkérni a hiba feltárására. Mivel pedig a hiba nem a közös tulajdonú csővezeték meghibásodására vezethető vissza, az alperesi társasház a Ptk. 4. §-ban meghatározott *együttműködési kötelezettségét sem szegte meg*. Az Ítélet tábla szerint a felperes (indítványozó) nem tett arra előadást, hogy a társasházi közgyűlés összehívását kérte a közös tulajdont érintő felújítás, karbantartás miatt, majd számára kedvezőtlen közgyűlési határozatot megtámadta volna, ezért nem volt megállapítható, hogy az alperesi társasház *együttműködési kötelezettségét* megszegte volna (*ibid*, 11-12. o.).

25. A panaszolt másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. Ebben – a jelen alkotmányjogi panasz vizsgálata szempontjából releváns körben – emlékeztetett arra, hogy a *jogerős közbenső ítélet* értelmében az

indítványozó alagsor 1. szám alatt található lakásának előntése az alperesi társasház közös tulajdonában álló víz- és csatornarendszer hibájával okozati összefüggésben történt, valamint az alperesi társasház az együttműködési kötelezettségének nem tett eleget (vö. fent 10. pont). A panaszolt elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a közbenső ítélet anyagi jogereje kapcsán előadott érveit további, a kifejeződött bírói gyakorlatra hivatkozásokkal egészítette ki, hangsúlyozva, hogy a jogerős közbenső ítéletet követő eljárásban a jog fennálltának elbírálására nem lehet visszatérni, hanem csak a kártérítés összegét lehet vizsgálni, illetve meghatározni. A Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla a panaszolt ítéleteikben – figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletére – nem vizsgálhatták volna az indítványozót ért kár okait, mivel azt a kérdést a közbenső ítélettel már jogerősen elbírálták. A jogerős közbenső ítélet megállapította az alperesi társasház kártérítési felelősségét. Ez azt jelenti, hogy jogerős döntés született arról, hogy az alperesi társasház felróható és jogellenes magatartásával okozati összefüggésben a felperes (indítványozó) kárt szenvedett, s ezért kártérítésre jogosult. A közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően csupán a kártérítés módja és mértéke tekintetében folytatódhatott volna az eljárás.

26. A Kúria, mint felülvizsgáló bíróság, a 2020. március 11-én meghozott Pfv.III.21.573/2018/11. számú ítéletével (a Kúria panaszolt ítélete) a panaszolt másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolása szerint mindenben egyetértett a panaszolt másodfokú ítélettel, különösen annak indokolásával. E szerint az indítványozó felperes a jogerős közbenső ítélet meghozatalát követően *újabb kártételeket* tett keresete tárgyává, melyekkel többlettényállításokat is tett. E többlettényállítások ugyan nem a károkozó magatartás mibenlétére, hanem a kár felmerültére vonatkoztak, de mindenképpen olyan igények voltak, amelyek a közbenső ítéletet hozó bíróság nem vett, nem vehetett figyelembe az ítélete meghozatala során (*ibid*, indokolás [34]). Következésképpen – szól a Kúria indokolása – az összecszerűség tekintetében folytatódó eljárásban az eljáró bíróságok nem voltak elzárva attól, hogy az alperesi társasház terhére rótt magatartás és az újabb kártételek közötti *okozati összefüggést* vizsgálják, hiszen a közbenső ítélet csak a károkozó magatartással *okozatos kárért* való felelősséget állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyetértve arra a következtetésre jutott, hogy a közbenső ítélet meghozatalát követően előterjesztett károk nem hozhatók okozati összefüggésbe az I. rendű alperes terhére értékelt károkozó magatartással (másodfokú ítélet 10-11. oldalai). Ezek tekintetében [REDACTED] [REDACTED] hangzó véleménye alapján azt állapította meg, hogy a kár oka az alagsori lakás szabálytalan rácsatlakozása a társasházi alapvezetékre. A Budapesti II. és III. kerületi Bíróság 18.P.21.738/2008/4. számú tárgyalási jegyzőkönyvének 3. oldalán egyértelműen olvasható, hogy a két szakértő együttes nyilatkozata szerint, „a hiba arra vezethető vissza, hogy a felperesi lakásból kijövő vezeték nem lett volna szabad rácsatlakoztatni a Társasház közös vezetékére” (*ibid*, indokolás [35]).

III. A panaszolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenessége

27. Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék panaszolt elsőfokú, a Fővárosi Ítéltábla panaszolt másodfokú és a Kúria panaszolt (felülvizsgálati) ítélete egyaránt sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, valamint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogát, melynek részét képezi a polgári ügyében hozott jogerős ítélet hatékonyságának, a jogerő tiszteletben tartásának követelménye; azaz a panaszolt ítéletek sértik az indítványozónak az ügyben született jogerős közbenső ítélet megkérdőjelezhetetlenségéhez való jogát.

Általános alapvetések

28. Az indítványozó előre bocsátja, hogy tisztában van az Alkotmánybíróság kiforrott azon esetjogával, miszerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, s nem egyfajta „szuperbíróság”. A (2) bekezdés d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. Ezért fogalmaz úgy az Abtv. 27. §-a, hogy alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A jogalkotó ezzel a 2012. január 1-jétől hatályos rendelkezéssel teremtette meg a bírói jogalkalmazás és jogértelmezés alkotmányossága vizsgálatának korábban nem ismert lehetőségét. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény és az Abtv. fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3325/2012 (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Mindazonáltal a 2012. január elsején hatályba lépett Alaptörvény az Alkotmánybíróság új, alaptörvényi szintű feladataként határozta meg a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjából, valamint az Abtv. 27. §-

ából fakadóan a bíróságok döntései és az Alaptörvény rendelkezései közötti összhang biztosítása tehát végső soron az Alkotmánybíróság kötelessége. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések alaptörvény-ellenességének elbírálása során is az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének orvoslása, így az Alaptörvény védelme érdekében lép fel {7/2013 (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]}.

29. Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme {3087/2020 (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}.

30. Az indítványozó az általa állított alapjogsérelem kapcsán emlékeztet arra, hogy a jogerő intézménye – alapvetően a jogállamiság követelményéből eredeztethetően – annak biztosítékát szolgálja, hogy valamely jogalkalmazó szerv döntése véglegessé váljon, vagyis a benne foglalt rendelkezések végrehajthatók legyenek, az ne legyen megtámadható rendes jogorvoslattal és a benne eldöntött tény- és jogkérdések ne – avagy csak szigorú kivételek alapján – válhassanak újabb vita tárgyává. Az a közérdek nyilvánul meg benne, hogy a jogviszonyok idővel lezártnak minősüljenek, és azok védve legyenek mindennemű beavatkozástól. Erre egyrészt azért van szükség, hogy a jogvitában érintett személyek viszonyai ne maradjanak függő helyzetben, másrészt pedig azért, hogy az eldöntött kérdés utólag ne legyen módosítható {3133/2017 (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [29]}. Az Alkotmánybíróság már fennállásának első éveiben alkotmányjogi jelentőséggel ruházta fel a jogerőt, melyet az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményeit összhangba hozó intézményként jellemzett, továbbá rámutatott arra: alapvető alkotmányos érdek fűződik a jogerős határozatok megváltoztathatatlenségéhez és irányadó voltához. A jogállamiság lényeges elemének nevezte azt is, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes jogorvoslattal (fellebbezéssel), milyen feltételek mellett van lehetőség a jogerős határozat rendkívüli jogorvoslattal történő megtámadására, illetve mikor következik be az az állapot, amikor már a jogerős határozat semmilyen jogorvoslattal nem támadható {3133/2017 (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ezt az álláspontot az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követő gyakorlatában is következetesen fenntartotta.

31. Az Alkotmánybíróság a jogerő létjogosultságát a kezdetektől fogva a jogbiztonság követelményéből vezette le, amely a régi Alkotmány 2. § (1) bekezdése, illetve a hatályos Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti demokratikus jogállamiság egyik alapvető eleme. A jogállamiság követelményére alkotmányjogi panaszban csak kivételes esetekben (a kellő felkészülési idő követelményének, valamint a visszaható hatály tilalmának sérelme esetén) lehet hivatkozni. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rögzítette azt is, hogy „a bírósághoz fordulás alapjoga részének tekinti a jogerős ítéletek hatékonyságát, a jogerő tiszteletben tartásának követelményét, mely ugyanakkor a jogállamiság elvétől elvonatkoztatottan nem értelmezhető” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [81]}. Ebből pedig az következik, hogy a jogerő tiszteletben tartásának követelménye összefüggésben áll a jogállamiságon túl a tisztességes eljáráshoz való, Alaptörvényben biztosított joggal {3133/2017 (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [32]}.

32. A jogerő intézménye a jogállamiság részét képező jogbiztonság mellett tehát a tisztességes eljáráshoz való jog védelme alatt is áll {30/2014. (IX. 30.) AB határozat; Indokolás [81]}. Ez nem jelenti azt, hogy abszolút érvényesülést kívánna, vagyis meghatározott okokból (célokból) és feltételek mellett a jogerő is feloldható. A jogerő intézménye ugyanis a jogállamiság része, abban a jogorvoslathoz való jog és a jogbiztonság követelménye nyer egyensúlyt. A jogbiztonság megkívánja, hogy belátható határidőn belül nyugvópontra jusson egy ügy. Alapvető alkotmányos érdek fűződik a jogerős döntések megváltoztathatatlanságához és irányadó voltaához, a jogorvoslati lehetőségek mellett beállt jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerő az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét hozza összhangba azzal, hogy utóbbi követelményt tekinti elsődlegesnek. Azonban bizonyos, szűk körben meghatározott esetekben (pl. új bizonyítékok kerülnek elő, melyek befolyásolták volna az alapügyet, vagy az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi és/vagy eljárási jog rendelkezéseit rendkívül súlyosan megsértették) a jogbiztonsághoz fűződő érdekhez képest fontosabb a súlyos hibák kijavításához és azon keresztül az anyagi igazságossághoz fűződő közérdek {3342/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [32]}. Mindazonáltal sem a jogbiztonsággal, sem a tisztességes eljáráshoz való joggal nem fér össze egy olyan gyakorlat, mely teljes egészében mellőzi a törvényi alapokat. Teret engedhet ugyanis annak, hogy a bíróságok saját korábbi határozataikat bármilyen megfontolás miatt utóbb hatálytalanítsák, ezáltal kiszámíthatatlanná tegyék a felek pozícióját és a határozatokhoz fűződő joghatásokat {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [59]}.

33. A tisztességes eljáráshoz való jogot az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése garantálja, mely kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn

belül bírálja el. Ezzel lényegében azonosan, az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése úgy fogalmaz, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

34. Az Alkotmánybíróság a 61/2011 (VII.13) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy „egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által kibontott jogvédelem szintje. A *pacta sunt servanda* elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q. cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, «precedens-határozataiból» ez kényszerűen nem következne.” A jelen ügyben hivatkozott alapjog, a tisztességes eljáráshoz való jog lényegi tartalma tekintetében az Egyezmény 6. cikke, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikke között nincs eltérés. Ebből következően jelen ügyben az EJEB releváns esetjoga olyan szilárd kiindulópontot kell jelentsen, melynek megállapításait a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének vizsgálata körében az Alkotmánybíróság nem mellőzheti.

35. Az EJEB a tisztességes eljáráshoz való jog szerves részének tekinti a jogerős bírósági döntés megkérdőjelezhetetlenségéhez való jogot. Kiindulópontja, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság elvének fényében kell értelmezni. A jogállamiság elvének egyik alapvető aspektusa a jogbiztonság (*Okyay and Others v. Turkey*, no. 36220/97, § 73, ECHR 2005-VII), amely többek között megköveteli, hogy ahol a bíróság jogerősen eldöntött egy kérdést, a döntést ne lehessen megkérdőjelezni (*Brumărescu v. Romania* [GC], no. 28342/95, § 61, ECHR 1999-VII; *Agrokompleks v. Ukraine*, no. 23465/03, § 148, 6 October 2011). Ahogy az az Egyezményben biztosított minden jog tekintetében érvényes, a tisztességes eljáráshoz való jog sem lehet pusztán teoretikus vagy illuzórikus, hanem valósnak és a gyakorlatban érvényülőnek kell lennie (*Multiplex v. Croatia*, no. 58112/00, § 44, 10 July 2003). Következésképpen, ha egyszer egy polgári perben született ítélet jogerőre emelkedik, nem állhat a továbbiakban fenn annak megváltoztatásának kockázata. A jogbiztonság elve magában foglalja, hogy egyik peres fél sem kérheti egy jogerős és kötőerővel bíró ítélet felülvizsgálatát csupán az ügy újbóli letárgyalása és frissebb, naprakészebb elbírálása érdekében. A pusztán lehetőség,

hogyan az ügy tárgyának többféle megítélése is lehet, nem ad okot az újbóli vizsgálatra (*Ryabykh v. Russia*, no. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX).

A fenti általános alapvetések alkalmazása a jelen ügyben

36. Az indítványozó nyomatékkal kívánja leszögezni, hogy jelen alkotmányjogi panasza nem a panaszolt ítéletek és az azokat megelőző eljárások törvényességi felülvizsgálatára, s ezáltal az eljárás ismételt lefolytatására irányul, hanem azok alkotmányossági felülvizsgálatára. Nem a sérelmezett ítéletekben eldöntött ténykérdéseket kíván az Alkotmánybíróság által felülvizsgáltatni, hanem azt, hogy a Kúria, illetve az első- és másodfokú bíróság ítéleteiben megsértették-e a jogerős közbenső ítélethez, illetve a Legfelsőbb Bíróság pírújítási ítéletéhez fűződő jogerő hatást, s ezáltal az indítványozó tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát, azaz fennáll-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség.

37. Az indítványozó állítja, hogy a panaszolt ítéletek az által, hogy a jogerős közbenső ítélet és a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletének rendelkező részeiben és indokolásaiban írtakkal szemben nem állapították meg az alperesi társasház kártérítő felelősségét, áttörték azoknak a jogerejét, megsértve az indítványozónak ezen jogerős ítéletek megkérdőjelezhetetlenségéhez fűződő alkotmányos jogát, mely érdemben befolyásolta a panaszolt bírói döntéseket, hiszen a jogalapot érintették.

38. Sérelmezett döntéseikben az eljáró bíróságok, így a Kúria is, akként foglalt állást, hogy a közbenső ítélet jogereje csak az addig perbe vitt kártételekre terjed ki, hiszen csak azokat vehette figyelembe a közbenső ítéletet hozó első- és másodfokú bíróság. Következésképpen, az összecszerűség tekintetében folytatódó eljárásban az az eljárt bíróságok nem voltak elzárva attól, hogy az alperesi társasház terhére rótt magatartás és az újabb kártételek közötti okozati összefüggést vizsgálják (ld. fent 26. §). A jogerős közbenső ítéletben írtakkal össze nem egyeztethető e hivatkozás nem egyszerűen példa nélküli, s nem egyszerűen eltér más bíróságok hasonló tárgyú döntéseitől (ld. fent 25. § - felülvizsgálati kérelemben hivatkozott PK. 195 állásfoglalás és számos jogeset), hanem a egy sajátos *contra legem* jogértelmezés, mely közvetlenül vezet a hivatkozott alapjogi sérelemhez {3325/2012 (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}. Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság vizsgálhatja, és vizsgálnia is kell, hogy a kifogásolt konkrét bírósági jogértelmezés következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványának, a jogerős bírósági döntés megkérdőjelezhetetlenségéhez való jogának a sérelme {3087/2020 (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [29]}.

39. Vizsgálata során az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikkét együtt olvassa a jogvita jellege és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy "[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik." Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítékezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák {7/2013 (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A bírósági döntések jogereje kapcsán az Alkotmánybíróság vizsgálja a vonatkozó eljárásjogi szabályokat és – többek között az alapeljárásban is felhívott – kialakult bírói gyakorlatot, illetve jogegységi döntéseket {3087/2020 (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [45], [50]}.

40. A Kúrai a sérelmezett ítéletében arra hivatkozik, miszerint az indítványozó a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően többlettényállításokat tett. Ez csak annyiban valós, hogy további olyan kártételeket jelölt meg, melyek ugyanabból az okból kifolyólag keletkeztek (t.i. a fürdőszobájában feltörő szennyvíz-elöntésből), amelyért való kártérítő felelősség kérdését a jogerős közbenső ítélet már eldöntötte. Ennek kapcsán az indítványozó rámutat a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletének azon hivatkozására, miszerint a másodfokú bíróság az elsőfokú közbenső ítéletet helybenhagyó ítéletének indokolásában megállapította, hogy a *károsodás az alperesi tulajdonban lévő csatornaszakasz hibájával áll okozati összefüggésben* és az alperes az *együttműködési kötelezettségének nem tett eleget*; a kártérítési felelősség alól magát kimenteni nem tudta, ezért a kártérítési felelőssége megállapítható volt a perben (Legfelsőbb Bíróság perújítási ítélete, 3. o.). A Fővárosi Ítéltábla azonban ezzel szemben arra hivatkozott, mellyel így a jogerőt áttörte, hogy a közbenső ítélet után előterjesztett kérelemek tekintetében a közbenső ítéletből nem volt megállapítható, hogy az alperesi társasház károkozó jogellenes magatartása miben állt, illetve, hogy az okozati összefüggésben áll az indítványozót ért kár és az alperes jogellenes magatartása között (lásd. fent 23. §). Csupán a történeti hűség kedvéért megjegyzendő, hogy az indítványozó nem hivatkozott kártérítési követelése érvényesítésekor eltérő okokra. A per egésze során azt állította, hogy az alperesi társasház tulajdonában álló alap- és ejtővezeték hibája és az alapvezeték diszfunkcionális kialakítása okozta a tulajdonában álló lakás szennyvízzel történő elöntését. Ezt a hivatkozást az eredménytelen alperesi perújítást követően folytatódó eljárásban a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla előtt sem változtatta meg, nem jelölt meg új károsító tényezőt.

41. A Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletében írtakat ignorálva a Fővárosi Ítéltábla szerint az elsőfokú bíróság mégis helyesen állapította meg [REDACTED] [REDACTED] szakértők együttes előadása alapján, hogy az indítványozót ért kár oka az alagsori lakás szabálytalan rácsatlakoztatása társasházi alapvezetésekre. Az Ítéltábla és Kúria egyaránt arra hivatkozott, hogy a két szakértő a perújítási eljárás során nyilatkozott, miszerint a

hiba indítványozói lakásból kijövő vezetékek rácsatlakoztatása a társasház közös vezetékére. Mivel pedig a hiba nem a közös tulajdonú csővezeték meghibásodására vezethető vissza, az alperesi társasház a Ptk. 4. §-ban meghatározott együttműködési kötelezettségét sem szegte meg (ld. fent 24. és 26. §§).

42. A közbenső ítélet jogereje kapcsán, melyben a kártérítő felelősségről döntés született, az alábbiakra kell emlékeztetni. A jogerő intézménye magában foglalja a határozat rendes eljárásban – ideértve a közbenső ítéletet követő eljárásban – való megváltoztathatatlanságának követelményét, vagyis azt, hogy a határozat rendes jogorvoslattal (fellebbezés) nem támadható meg, azt módosítani már nem lehet (alaki jogerő). Ez ugyanakkor még nem jelent véglegességet, nem zárja ki ugyanis teljes mértékben új eljárás indítását, illetve az eljárás folytatását, ez ugyanis már az anyagi jogerőhatás beálltától és ahhoz kapcsolódóan elsődlegesen az eljárási törvényben szabályozott rendkívüli jogorvoslati eszközöktől függ. A rendkívüli jogorvoslati eszközök – ilyen a felülvizsgálat vagy a perújítás – áttörik az alaki jogerőt, ugyanakkor erre csak törvényben, szűk körben meghatározott feltételek fennállása esetén van lehetőség. A rendes jogorvoslat biztosítása a jogorvoslathoz való jogból fakadóan alkotmányos kötelezettség, más a helyzet ugyanakkor a rendkívüli jogorvoslatokkal, amelyek biztosítása egyrészt nem fakad a jogorvoslathoz való jogból, másrészt a jogbiztonság követelménye is komoly gátat szab alkalmazásuk elé. {3342/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [31]}.

43. Az alperesi társasház a közbenső ítélettel szemben perújítást kezdeményezett éppen arra hivatkozva, hogy a folytatódó eljárásban a hiba kijavítási módjának megállapítása érdekében kirendelt [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] ügyi szakértő szakvéleménye szerint az előntést nem a társasház közös tulajdonában álló alapvezeték hibája okozta (ld. fent 11. §). A perújítási eljárásban az elsőfokú bíróság a két szakértőt együttesen meghallgatta, mely alapján ítéletében megváltoztatta a közbenső ítéletet, megállapítva, hogy a hiba kiinduló oka a fürdőszoba csatornavezetékeinek szakszerűtlen bekötése, azaz az indítványozó jogelődjének jogellenes magatartása volt, így a lakás előntését okozó hiba kialakulása az indítványozó terhére esik (ld. fent 13. §). Ezzel a jogerős másodfokú perújítási ítélet is egyetértett (ld. fent 14. §). A Legfelsőbb Bíróság a perújítást végleg eldöntő ítéletében ugyanakkor úgy foglalt állást, hogy a perújítási eljárásban a bíróság az ügyben *perújítási ok nélkül ismételen a keresetről döntött* és nem a perújításról, holott a perújítási kérelem elbírálása során nem a korábbi jogerős ítélettel (közbenső ítélettel) érintett keresetet kellett újra elbírálni, hanem a perújítási kérelem felől kellett dönten. Miután az ügyben keletkezett döntés anyagi jogerővel bír és a perújítás rendkívüli jogorvoslat, amely csak a jogszabályban írt feltételek fennállása esetén terjeszthető elő, a feltételek fennállásának hiányában hozott perújítási döntés jogszabálysértő, ezért azt a

Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a perújítási kérelmet elutasította (ld. fent 16-17. §§).

44. A fentiekből következően mindenekelőtt rögzíteni kell, hogy a jogerős közbenső ítélettel szembeni rendkívüli perorvoslat sikertelen volt, ergo a közbenső ítélet jogereje fennáll. Mi több, a Legfelsőbb Bíróság a kártérítő felelősség kapcsán megállapítást is tett, azaz abban a kérdésben nem csak a közbenső ítélet, de a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítélete is kötőerővel bír. Ennek ellenére a panaszolt ítéletek éppen azon az együttes szakértői nyilatkozatra () alapítva állapítják meg a jogerős közbenső ítélettel eltérően – lényegében az első- és másodfokú perújítási ítéletek indokaival azonosan – a kártérítő felelősséget (ld. fent 41. §), amelyről a Legfelsőbb Bíróság jogerősen döntött, s amelyről megállapította, az nem más, mint *a keresetről való ismételt döntés* perújítási ok nélkül (ld. fent 43. §). Ezzel áttörték mind a jogerős közbenső ítélet, mind a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletének jogerejét, mellyel az indítványozó jogerős döntés megérdőjelezhetetlenségéhez való jogát sértették meg.

45. Sem a Fővárosi Törvényszék, sem a Fővárosi Ítéltábla, sem pedig a Kúria nem volt abban a helyzetben, hogy a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletében tett megállapításokat felülmérlegelje. szakértői véleménye képezte az eredménytelen alperesi perújítási eljárás alapját. E körben mondta ki a Legfelsőbb Bíróság, hogy szakvéleményéhez képest nem tárt fel új tényeket, nem új tényekből következtetett, nem is járt a helyszínen. k nem a kijavítás okáról, hanem a kijavítás módjáról kellett nyilatkoznia. E megállapításra tekintettel a panaszolt ítéleteket hozó bíróságok – Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati döntésével szemben – nem vizsgálhatták volna az indítványozót ért károsodás okait, mivel ezt a kérdést már korábban jogerősen elbírálták. Következésképpen az is sérti a jogerőt, hogy a panaszolt ítéleteket hozó bíróságok szerint a kárfelelősség tárgyában a felek közötti jogvita jogalapját a közbenső ítélet teljes mértékben nem bírálta el. A jogerős közbenső ítélet ugyanis megállapította az alperesi társasház kártérítési felelősségét. Ez azt jelenti, hogy jogerős döntés született arról, hogy felróható és jogellenes magatartásával okozati összefüggésben az indítványozó kárt szenvedett, kártérítésre jogosult. A közbenső ítélet jogerőre emelkedését, illetve a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletét követően csak a kártérítés módja és mértéke tekintetében folytatódhatott az eljárás. Ennek az elvnek mentén a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek alapjául szolgáló eljárásban csupán arra kellett és lehetett bizonyítást lefolytatni, hogy milyen módon és milyen kárösszeg meghatározásával lehet az indítványozót olyan helyzetben hozni, mintha a károsító esemény meg sem történt volna.

46. Bár a panaszolt ítéletek az indítványozó terhére értékelték, hogy újabb károkat jelentett be, azaz újabb tényállításokat tett, azok a kártérítő felelősség kérdését, s

ekképpen a közbenső ítélet jogerejét nem érintették, csupán a kártérítés mértékére vonatkoztak. Valójában a panaszolt bíróságok voltak azok, amelyek megváltoztatták a jogerős tényállást, amennyiben a lakást 1994-ben megvásároló indítványozói jogelődről állítják azt, hogy veszélyeztetettséget teremtett. A jogerős közbenső ítélet szerint ugyanis az indítványozó jogelődje nem okozója volt a problémának, hanem azt maga is „örökölte”, amit jelzett a társasháznak (elsőfokú közbenső ítélet, 3. és 15. o; jogerős közbenső ítélet, 2. o.).

47. Az Ítélet tábla szerint az indítványozó nem tett arra előadást, hogy társasházi közgyűlés összehívását kérte a közös tulajdont érintő felújítás, karbantartás miatt, majd számára kedvezőtlen közgyűlési határozatot megtámadta volna, ezért nem volt megállapítható, hogy az alperesi társasház együttműködési kötelezettségét megszegte volna (ld. fent 24. §). Ezzel szemben az elsőfokú közbenső ítélet részletezi, hogy a pert megelőző hat év alatt az indítványozó hányszor és hányféle módon próbálta az alperesi társasházat együttműködésre bírni, vagy legalább tőle közgyűlési felhatalmazást szerezni a javításhoz (*ibid*, 3-8. o.). Ennek ignorálása a panaszolt ítéletekben szintén a jogerő áttöréseként értékelendő. Az alperesi együttműködési kötelezettség megszegésének tagadása a panaszolt ítéletekben szöges ellentétben áll a jogerős közbenső ítéletben és a Legfelsőbb Bíróság perújítási ítéletében foglaltakkal.

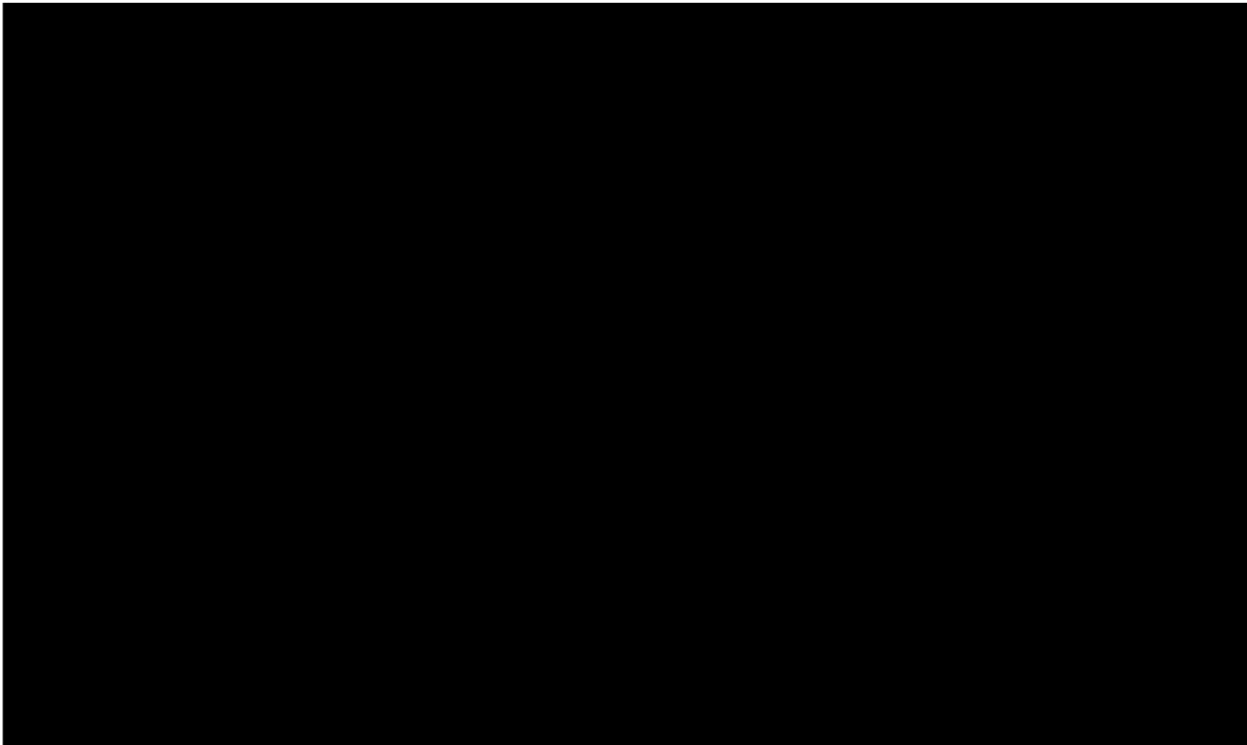
48. A fenti indokok alapján az indítványozó határozottan állítja, hogy a Fővárosi Törvényszék, a Fővárosi Ítélet tábla és Kúria panaszolt ítéletei sértik az ügyében született jogerős közbenső ítélet és a Legfelsőbb Bírósági perújítás tárgyában hozott ítéletének jogerejét, s ezáltal sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga részét képező azon alapjogát, hogy az ügyében született jogerős bírói döntéseket senki ne kérdőjelezhesse meg, kétségbe ne vonja.

IV. Kérelem

49. Az indítványozó ezért kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Pfv.III.21.573/2018/11. számú ítéletét, a Fővárosi Ítélet tábla 3.Pf.20.047/2018/7/II. számú jogerős ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 122.P.25.278/2010/155. számú ítéletére kiterjedő hatállyal, alaptörvény-ellenesség okán a fent részletezett indokok alapján – az Abtv. 43. § (1) bekezdésére tekintettel – semmisítse meg.

50. Az Abtv. 52. § (5) bekezdése és az 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II.27.) AB Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az indítványozó kijelenti, hogy a jelen alkotmányjogi

panaszindítványban szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

Mellékletek:

1. ügyvédi meghatalmazás
2. Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 19.P.II.23.899/2003/44. közbenső ítélete
3. Fővárosi Bíróság 41.Pf.25.403/2005/6. (közbenső) ítélete
4. Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 18.P.21.738/2008/5. ítélete
5. Fővárosi Bíróság 53.Pf.636.321/2008/2. ítélete
6. Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.667/2009/6. ítélete
7. Fővárosi Törvényszék 122.P.25.278/2010/155. ítélete
8. Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.047/2018/7/II. ítélete
9. Felülvizsgálati kérelem (2019. július 2.)
10. Kúria Pfv.III.21.573/2018/11. ítélete